

Zmiany w Ordynacji podatkowej

Przewodnik dla przedsiębiorców

Firma.pl

Wrocław, 2014 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Ogólne założenia nowelizacji Ordynacji podatkowej.....	4
1.2 Jakie zmiany w Ordynacji podatkowej w 2014?.....	4
2. Zmiany w zakresie interpretacji prawa podatkowego	6
2.1 Interpretacje ogólne a interpretacje indywidualne	6
2.2 Wspólny wniosek o interpretację	6
2.3 Zdarzenie objęte klauzulą przeciwko unikaniu opodatkowania	6
2.4 Zmiany w bazie interpretacji indywidualnych	6
2.5 Prawo do zmiany wydanej nieprawidłowej interpretacji indywidualnej.....	7
3. Ustanowienie pełnomocnictwa ogólnego w procedurach podatkowych	8
3.1 Co może pełnomocnik ogólny?.....	8
3.2 Złożenie pełnomocnictwa ogólnego - co się zmieni?.....	8
4. Załatwianie spraw drogą elektroniczną w administracji podatkowej już od 11 maja 2014 roku	10
4.1 Nowy elektroniczny Portal podatkowy	10
4.2 Dokumenty wydawane elektronicznie	11
4.3 Dostarczanie pism urzędu drogą elektroniczną.....	11
5. Portal podatkowy	12
5.1 Portal podatkowy	12
5.2 Czemu ma służyć portal podatkowy?	12
5.3 Komu dedykowany jest portal podatkowy?	12
5.4 Zakres usług portalu podatkowego.....	12
5.5 Stopniowa rozbudowa portalu podatkowego	13
6. Usprawnienie dostarczania pism z urzędu	14
6.1 Adres zamieszkania a adres korespondencyjny.....	14
6.2 Pełnomocnik odbierze pismo drogą elektroniczną	14
7. Rejestr zastawów skarbowych	16
7.1 Ordynacja podatkowa – ujednoczenie systemu rejestru zastawów skarbowych ..	16
7.2 Nowy Rejestr Zastawów Skarbowych	16
8. Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania	17
8.1 Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania – jaki ma cel?.....	17

8.2 Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania w kontekście polskim i europejskim	17
8.3 Projekt klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania	18
9. Właściwość urzędu skarbowego.....	19
9.1 Właściwość miejscowa urzędu skarbowego – aktualny stan prawny.....	19
9.2 Właściwość miejscowa urzędu skarbowego – projekt	19
10. Urząd skarbowy uzyska dane od banku.....	20
10.1 Zmiany w rozszerzeniu dostępu do danych bankowych przez urzędy skarbowe	20
10.2 W jakim celu nastąpi rozszerzenie dostępu urzędów skarbowych do danych bankowych?	20

Firma.pl

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku **Ordynacja podatkowa** stanowi podstawowy akt rangi ustawowej ogólnego prawa podatkowego. Na jej gruncie uregulowane zostały podstawowe zagadnienia w tym zakresie, związane ze zobowiązaniami, informacjami, postępowaniem, kontrolą oraz czynnościami sprawdzającymi. Można pokusić się o stwierdzenie, iż stanowi ona fundament polskiego prawa podatkowego, a zawarte w niej regulacje są kluczowe dla wszystkich podatników.

W związku z powyższym w interesie każdego przedsiębiorcy (i nie tylko) jest śledzenie zmian wprowadzanych na jej gruncie. Ze szczególną uwagą należy prześledzić nowelizacje Ordynacji podatkowej, które wejdą w życie jeszcze w 2014 roku, zgodnie z założeniami projektu ustawy o zmianie omawianego aktu prawnego, przyjętego przez Radę Ministrów 18 marca 2014 roku.

1.1 Ogólne założenia nowelizacji Ordynacji podatkowej

Wspomniana nowelizacja będzie niemałą rewolucją, ponieważ – według założeń – ma przynieść ponad **100 modyfikacji przepisów**. Zgodnie z wyjaśnieniami Ministerstwa Finansów zmiany wprowadzane na grunt Ordynacji podatkowej mają być racjonalne przede wszystkim z punktu widzenia państwa. Wśród nich znajdują się takie, których założeniem jest uproszczenie procedur podatkowych, oraz takie, które mają uszczelnić system poboru podatków w Polsce. Wszelkie podejmowane w tym zakresie działania mają na celu zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia oszustw podatkowych oraz wykluczanie patologii w systemie fiskalnym.

1.2 Jakie zmiany w Ordynacji podatkowej w 2014?

Wśród wielu zmian projekt ustawy nowelizującej zakłada wprowadzenie **pełnomocnictw ogólnych** (obok pełnomocnictw szczególnych) w procedurach podatkowych. Z czym to się wiąże? Umożliwi to pełnomocnikom udział we wszystkich sprawach podatkowych, bez konieczności dopełniania szeregu formalności, jak ma to miejsce obecnie (do każdej sprawy należy przedłożyć nowe pełnomocnictwo). Co więcej, ułatwieniem ma być również możliwość **elektronicznego składania** takiego dokumentu do centralnego rejestru.

Nowelizacja ma dotknąć również kwestii interpretacji indywidualnych, a dokładniej wprowadzenia tzw. „**grupowego**” wniosku o wydanie interpretacji oraz doprecyzowania zagadnień związanych z interpretacją ogólną. Niemałą zmianą będzie również wprowadzenie możliwości **zapłacenia podatku do wysokości 1000 zł przez inny podmiot niż podatnik**. Wspomniany limit nie będzie obowiązywał w przypadku małżonka lub innego członka rodziny.

W projekcie można znaleźć również zapowiedź **bezpłatnego i elektronicznego dostępu do Rejestru Zastawów Skarbowych** (obecnie w tym celu należy spełnić szereg formalności oraz uiścić stosowną opłatę) oraz możliwość **przyjęcia postępowania podatkowego przez urzędy kontroli skarbowej**. Druga ze wspomnianych modyfikacji

ma wiązać się z **rozszerzeniem dostępu urzędów skarbowych do informacji o kontaktach bankowych** (w określonych sytuacjach).

Inne zmiany to wprowadzenie **nowego sposobu doręczania pism urzędowych** oraz **klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania** (szczególnie w odniesieniu do dużych, międzynarodowych podmiotów, które w różny sposób będą unikały zapłaty podatku).

Firma.pl

2. Zmiany w zakresie interpretacji prawa podatkowego

Jednym z ponad 130 założeń modyfikacji przepisów Ordynacji podatkowej jest zwiększenie **roli interpretacji ogólnych** w celu jednolitego stosowania prawa podatkowego.

2.1 Interpretacje ogólne a interpretacje indywidualne

Z objaśnień do danego założenia wynika, iż planuje się wprowadzić kryterium wydawania **interpretacji ogólnej** z urzędu, gdy jest to uzasadnione z uwagi na liczbę wydanych interpretacji indywidualnych w tożsamych stanach faktycznych lub zdarzeniach przyszłych.

Dąży się tym samym do zmniejszenia znaczenia oraz liczby rocznie wydawanych interpretacji indywidualnych – na rzecz interpretacji ogólnych. Planowana w tej kwestii zmiana leży w interesie podatników oraz organów skarbowych, ponieważ oznacza jednomyślność przy stosowaniu prawa podatkowego.

2.2 Wspólny wniosek o interpretację

Podatnicy będą mieli możliwość wystąpienia ze **wspólnym wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej** dotyczącej zdarzenia gospodarczego, w którym uczestniczą. Z założeń do tej zmiany wynika, iż nie można ograniczyć ochrony wynikającej z interpretacji w odniesieniu do podatnika tylko z powodu jego niewystąpienia jako wnioskodawcy.

Dzięki takiemu rozwiązaniu zostanie znacznie ograniczona liczba napływających wniosków o wydanie interpretacji indywidualnych w tym samym stanie faktycznym lub zdarzeniu przyszłym.

2.3 Zdarzenie objęte klauzulą przeciwko unikaniu opodatkowania

Co do zasady interpretacja indywidualna wydana przez odpowiednią izbę skarbową pełni funkcję ochronną w stosunku do podatnika, który wystąpił o jej wydanie. W związku z tym nadchodzą również zmiany dotyczące **ochrony zdarzeń objętych klauzulą przeciwko unikaniu opodatkowania**. W sytuacji gdy przedmiotem interpretacji indywidualnej byłby stan faktyczny zdarzenia gospodarczego objęty wspomnianą klauzulą, wówczas podatnik nie może zostać objęty ochroną wynikającą z tej interpretacji. Zmiana ta jednak wydaje się dosyć oczywista.

2.4 Zmiany w bazie interpretacji indywidualnych

Wszystkie wydane przez organy skarbowe interpretacje indywidualne w zakresie stosowania prawa podatkowego publikowane są w ogólnodostępnej bazie prowadzonej przez BIP (**Biuro Informacji Publicznej**). Nowelizacja przepisów zakłada również pewne zmiany odnośnie zamieszczanych w bazie dodatkowych informacji, dotyczących w szczególności: zmiany, uchylecia, wygaśnięcia oraz wykrytych nieprawidłowości

opublikowanych już interpretacji. Dzięki temu zminimalizuje się ryzyko powołania na nieobowiązujące już interpretacje.

2.5 Prawo do zmiany wydanej nieprawidłowej interpretacji indywidualnej

Planowane jest poszerzenie **kompetencji Dyrektorów Izb Skarbowych** w kwestii zmiany wydanej przez nich interpretacji indywidualnej na etapie rozpatrywania wezwania do usunięcia naruszeń prawa. Dodatkowe funkcje uzyska również minister właściwy do spraw finansów publicznych, który będzie mógł unieważnić wydaną interpretację, stwierdzając jej wygaśnięcie bądź całkowite uchylenie – jednak w przypadkach uregulowanych przepisami ustawy.

Firma.pl

3. Ustanowienie pełnomocnictwa ogólnego w procedurach podatkowych

3.1 Co może pełnomocnik ogólny?

Ustanowienie **pełnomocnictwa** pozwala podatnikowi na pewną swobodę – oznacza ono bowiem, że nie w każdej sprawie podatkowej będzie trzeba występować osobiście. Co ważne, pełnomocnictwo ogólne nie musi dotyczyć konkretnej sprawy podatkowej. Dlatego też podatnik może zdecydować się na ustanowienie plenipotenta ogólnego w dowolnym momencie, bez względu na to, czy jakaś sprawa jest aktualnie w toku postępowania, czy też nie.

Natomiast warto pamiętać, że obok **pełnomocnictwa ogólnego** pozostaje też instytucja pełnomocnictwa szczególnego, czyli takiego, które zakładane jest dla konkretnej sprawy. W jego przypadku odpowiednimi przepisami będą te zawarte w Kodeksie cywilnym.

3.2 Złożenie pełnomocnictwa ogólnego - co się zmieni?

Zgodnie z art. 137 Ordynacji podatkowej obecnie każda poszczególna sprawa wymaga od podatnika umieszczenia w aktach pełnomocnictwa tudzież jego odpisu. Oznacza to, że każda kolejna sprawa wymaga następujących formalności.

Ordynacja podatkowa – art. 137 (obecny stan prawny)

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone ustnie do protokołu.

§3. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Organ podatkowy może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony.

§3a. W poszczególnych wynikających w toku postępowania kwestiach mniejszej wagi organ podatkowy może nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli pełnomocnikiem jest małżonek strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu jego upoważnienia do występowania w imieniu strony.

Dlatego też aby zmniejszyć obciążenia formalne spoczywające na podatnikach oraz ułatwić im dopełnianie wymogów, art. 137 Ordynacji zostanie poddany nowelizacji. Przynajmniej z modyfikacją §2, w którym wskazano, że pełnomocnictwo może być udzielane także w formie **dokumentu elektronicznego**. Będzie on poddany uwierzytelnieniu na podstawie szczególnych przepisów, wskazanych w Ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne z 17 lutego 2005 r.

Tym samym pełnomocnictwo ogólne nie będzie już musiało być osobno składane do każdej sprawy. Wszystkie pełnomocnictwa ogólne będą gromadzone w informatycznej bazie danych zwanej **Centralnym Rejestrem Pełnomocnictw Ogólnych (CRPO)**. Organy podatkowe, w tym samorządowe, oraz organy kontroli podatkowej będą miały do nich dostęp w każdym momencie. Rejestr będzie prowadzony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W razie potrzeby organ podatkowy będzie miał możliwość dokonania wydruku takiego dokumentu, a następnie dołączenia go do akt sprawy.

Ordynacja podatkowa - art. 137 (stan prawny po nowelizacji)

§2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, w formie dokumentu elektronicznego lub zgłoszone ustnie do protokołu.

§ 2a. Pełnomocnictwo w formie dokumentu elektronicznego powinno być uwierzytelnione za pomocą mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

§3. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Organ podatkowy może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony.

§3a. W poszczególnych wynikających w toku postępowania kwestiach mniejszej wagi organ podatkowy może nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli pełnomocnikiem jest małżonek strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu jego upoważnienia do występowania w imieniu strony.

§3b. Jeżeli odpis pełnomocnictwa lub odpisy innych dokumentów wykazujących umocowanie zostały sporządzone w formie dokumentu elektronicznego, ich uwierzytelnienia, o którym mowa w § 3, dokonuje się przy użyciu mechanizmów określonych w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Odpisy pełnomocnictwa lub odpisy innych dokumentów wykazujących umocowanie uwierzytelniane elektronicznie sporządzane są w formatach danych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 1 tej ustawy.

Każda zmiana, dotycząca udzielonego pełnomocnictwa będzie dokonywana za pośrednictwem poczty elektronicznej w CRPO, także przed wszczęciem procedury podatkowej. Warto dodać, że zgłoszenie pełnomocnictwa ogólnego, w myśl projektu, będzie także możliwe za pośrednictwem CEIDG, a stamtąd zostanie zaimportowane do CRPO.

4. Załatwianie spraw drogą elektroniczną w administracji podatkowej już od 11 maja 2014 roku

Elektroniczna rewolucja zmian w administracji podatkowej wchodzi w życie już od 11 maja 2014 roku. Podatnicy zyskają szerszy i dużo szybszy dostęp do urzędów za sprawą rozpowszechnienia elektronicznych dokumentów. Zostanie w tym celu uruchomiony **portal podatkowy**, pozwalający m.in. na wymianę w formie elektronicznej pism między podatnikiem a urzędem – jak również lustrzaną relację.

4.1 Nowy elektroniczny Portal podatkowy

Ustawa z dnia 10 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw wprowadza zmianę w Ordynacji podatkowej, dodając definicję pojęcia portalu podatkowego.

Mówiąc o **portalu podatkowym** – rozumie się przez to system teleinformatyczny administracji podatkowej służący do kontaktu organów podatkowych z podatnikami, płatnikami i inkasentami, a także ich następcami prawnymi oraz osobami trzecimi, w szczególności do wnoszenia podań, składania deklaracji oraz doręczania pism organów podatkowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Identyfikacja podatników, płatników, inkasentów, ich następców prawnych oraz osób trzecich na portalu podatkowym następować będzie przez zastosowanie:

- podpisu elektronicznego z kwalifikowanym certyfikatem,
- profilu zaufanego ePUAP.

Należy również pamiętać, że minister właściwy do spraw finansów publicznych ma prawo określić w drodze rozporządzenia inny sposób identyfikacji niż dwa wyżej wskazane bezpośrednio w Ordynacji podatkowej.

Nie wszystkie planowane funkcje i usługi portalu będą dostępne już od **11 maja 2014 roku**. Wdrożenie w życie nowego systemu będzie odbywało się stopniowo. Dodatkowo należy wspomnieć, że zgodnie z zapisami ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje spraw, które mogą być załatwiane z wykorzystaniem **portalu podatkowego**, mając na względzie charakter tych spraw oraz potrzebę stopniowego upowszechniania elektronicznej formy kontaktów z organami podatkowymi. Obecnie projekty czterech rozporządzeń wykonawczych dotyczących portalu podatkowego znajdują się na etapie uzgodnień międzyresortowych. Jako datę wejścia w życie tego określającego rodzaj spraw obsługiwanych przez portal planuje się dzień 18 sierpnia 2014 roku.

Więcej na temat portalu podatkowego w rozdziale 5.

4.2 Dokumenty wydawane elektronicznie

Zmiany w Ordynacji podatkowej zakładają możliwość wnoszenia konkretnych dokumentów w formie elektronicznej. Wśród nich wymienia się:

- interpretacje indywidualne,
- wezwania,
- decyzje,
- postanowienia,
- zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej.

4.3 Dostarczanie pism urzędu drogą elektroniczną

Do dnia wejścia w życie nowelizacji sprawy podatkowe załatwiane mogły być wyłącznie w formie pisemnej. **Po nowelizacji** Ordynacja podatkowa będzie stanowiła:

Art. 126 *Sprawy podatkowe załatwiane są w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.*

Dodatkowo w ustawie znalazł się zapis mówiący, że **doręczenie pism** następować będzie za pomocą środków komunikacji elektronicznej zawsze, gdy tylko podatnik lub jego przedstawiciel spełni jeden z warunków:

- złoży podanie w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu podatkowego lub portal podatkowy,
- wniesie o doręczenie za pomocą środków komunikacji elektronicznej i wskaże organowi podatkowemu adres elektroniczny,
- wyrazi zgodę na doręczanie pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej i wskaże organowi podatkowemu adres elektroniczny.

Planowane zmiany mają na celu usprawnienie działań administracji podatkowej oraz poprawę jakości obsługi podatników, inkasentów czy płatników podatków. Oczywiście **elektroniczne przesyłki** będą wymagały potwierdzeń, że zostały doręczone z zachowaniem ustawowego terminu. Będą temu służyły urzędowe poświadczenia odbioru (tzw. UPO), które doskonale już znają podatnicy korzystający z systemu e-deklaracji.

5. Portal podatkowy

W Ustawie o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw wprowadzono nową instytucję do Ordynacji podatkowej – **portal podatkowy**. W niniejszym artykule postaramy się rozwikłać, co ustawodawca ukrył pod tą lapidarną nazwą.

5.1 Portal podatkowy

Obecnie próżno szukać w Ordynacji podatkowej jakiegokolwiek definicji legalnej portalu podatkowego. Za to w proponowanych zmianach postuluje się następujące dookreślenie tej instytucji:

Proponowana definicja

Portal podatkowy jako system teleinformatyczny administracji podatkowej służący do kontaktu organów podatkowych z podatnikami, płatnikami i inkasentami, a także ich następcami prawnymi oraz osobami trzecimi, w szczególności do wnoszenia podań, składania deklaracji oraz doręczania pism organów podatkowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

5.2 Cemu ma służyć portal podatkowy?

Portal podatkowy ma za zadanie upowszechnić aktualne oraz bieżące informacje podatkowe, które dotyczą zmian w przepisach, obowiązujących wykładni norm prawnych oraz innych informacji o charakterze ogólnym lub danych przeznaczonych dla konkretnego podatnika np. przypomnienia o terminach do złożenia deklaracji.

5.3 Komu dedykowany jest portal podatkowy?

Zgodnie z założeniami grupą docelową portalu podatkowego będą podatnicy, płatnicy oraz inkasenci, jak również ich następcy prawni - oraz osoby trzecie. Wstępne szacunki wskazują, że nowa regulacja będzie dotyczyła przeszło 22 mln podmiotów.

Warto wspomnieć o tym, że zostanie dodana możliwość realizacji zadań niezbędnych do rejestracji, autentykacji oraz autoryzacji również za pośrednictwem systemu ePUAP.

5.4 Zakres usług portalu podatkowego

Ustawodawca proponuje, by zakres przedmiotowy oferowanych usług przez portal podatkowy obejmował w szczególności:

- a. dostarczanie interesariuszom administracji podatkowej ogólnej, spersonalizowanej i dedykowanej, po zalogowaniu do portalu, informacji np. o stanie załatwienia określonej sprawy czy też bieżącym stanie rozliczeń podatkowych,

- b. dostarczanie i odbieranie dokumentów, umieszczanie informacji o charakterze ogólnym, przygotowywanie zawiadczce itp.,
- c. usługi wstępnie wypełnionych deklaracji zeznań rocznych,
- d. informacje o aktualnie obowiązujących przepisach, w tym informacje o ulgach i zwolnieniach, ich zmianach i konsekwencjach zmian,
- e. informacje o prawach i obowiązkach podatników,
- f. aplikacje do elektronicznego wypełniania i generowania informacji, w tym deklaracji,
- g. instrukcje wypełniania formularzy, obliczania podatku itp. w formie prezentacji/kursów on-line,
- h. informacje o konsekwencjach związanych z nieprawidłowym lub nieterminowym spełnianiem obowiązków podatkowych,
- i. kursy i prezentacje ułatwiające zrozumienie podstawowych zasad systemu podatkowego oraz jego roli w systemie finansowym państwa,
- j. uświadomienie znaczenia podatku oraz roli obywatela jako dostarczyciela środków na finansowanie dóbr publicznych, w tym budowanie w świadomości społecznej
- k. istnienia zagrożeń wynikających z zachowań negatywnych,
- l. w części przeznaczony dla dzieci – kącik edukacyjny w prosty i przystępny sposób
- m. wyjaśniający, jak funkcjonuje system podatkowy, czym są podatki i dlaczego należy
- n. je płacić (gry, zabawy, problemy logiczne do rozwiązania, do pobrania m.in. dla
- o. nauczycieli i organizatorów konkursów),
- p. narzędzia przydatne w obliczaniu podatków: tzw. kalkulatory podatkowe, odsetkowe itp.,
- q. dane kontaktowe Krajowej Informacji Podatkowej,
- r. usługi typu help-line,
- s. usługi typu tax alert,
- t. formularze feedback (umożliwiające zgłaszanie przez interesariuszy propozycji usprawnień, zmian w przepisach, sugestii co do poprawy obsługi, etc.).

5.5 Stopniowa rozbudowa portalu podatkowego

W projekcie do zmian Ordynacji podatkowej zastrzeżono, że aktywacja oferowanych usług w portalu podatkowym będzie miała charakter stopniowy. W pierwszej kolejności zakłada obsługę notariuszy jako płatników podatku od czynności cywilnoprawnych (PCC-2) oraz podatku od spadków i darowizn (SD-2) w celu usprawnienia przekazywania kwot podatku należnego gminom.

Działania ustawodawcy należy wstępnie ocenić jako pozytywne. Racjonalnym rozwiązaniem wydaje się być upowszechnianie praw oraz obowiązków podatników czy budowanie ich świadomości w przedmiocie prawa podatkowego. Jednakże największą zaletą omawianego projektu jest realizacja potrzeby stopniowego upowszechniania elektronicznej formy kontaktów z organami podatkowymi.

6. Usprawnienie dostarczania pism z urzędu

6.1 Adres zamieszkania a adres korespondencyjny

Wśród proponowanych nowelizacji znalazło się miejsce na unowocześnienie **procedury doręczania pism urzędowych** do podatników. Nowelizacja w tej kwestii będzie odnosiła się do art. 148 § 1 Ordynacji podatkowej.

Ordynacja podatkowa (aktualny stan prawny)

Art. 148. § 1. *Pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy.*

§ 2. *Pisma mogą być również doręczane:*

1) w siedzibie organu podatkowego;

2) w miejscu pracy adresata - osobie upoważnionej przez pracodawcę do odbioru korespondencji;

3) (uchylony)

§ 3. *W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w § 1 i 2, a także w innych uzasadnionych przypadkach pisma doręcza się w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie.*

Jak widać w przepisie, obecnie pisma urzędowe mogą być doręczane osobom fizycznym wyłącznie w mieszkaniu bądź miejscu pracy. Zapis ten może generować pewne trudności w sytuacji, kiedy wygodniejszym rozwiązaniem byłoby dostarczanie pisma w miejscu innym, niż podany adres zamieszkania tudzież pracy.

Ten problem ma rozwiązać właśnie planowana nowelizacja. Zgodnie z nią podatnik będzie miał prawo do wskazania adresu korespondencyjnego innego, niż adres zamieszkania bądź miejsca pracy. Korespondencję będzie można tym samym skierować do wybranej skrytki pocztowej.

6.2 Pełnomocnik odbierze pismo drogą elektroniczną

Warto zauważyć, że nowelizacja nieco szerzej odniesie się do kwestii **odbioru pism urzędowych**. Zgodnie z projektem pełnomocnicy zawodowi – czyli adwokaci, radcy prawni lub doradcy podatkowi – będą zobowiązani do odbierania takich pism drogą elektroniczną.

Oznacza to, że zawodowi plenipotenci powinni posiadać i wskazać podczas składania pełnomocnictwa adres swojej **poczty elektronicznej**. Na ten adres przesyłana będzie urzędowa korespondencja. Jeśli zdarzyłoby się, że pełnomocnik nie będzie miał możliwości pobrania elektronicznego dokumentu, odebranie go będzie możliwe w siedzibie urzędu. W przypadku osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej do odebrania pisma będzie uprawniony także prokurent.

Natomiast jeśli chodzi o rezydentów, którzy tymczasowo przebywają za granicą, nie mogą oni zapomnieć o ustanowieniu **pełnomocnika**. Jeśli taki plenipotent – ogólny lub szczególny – już został wskazany, nie ma konieczności dokonywania ponownego

złożenia pełnomocnictwa. W przeciwnym razie konieczne będzie ustanowienie pełnomocnika do spraw doręczeń.

Firma.pl

7. Rejestr zastawów skarbowych

Jedną z najistotniejszych jest wdrożenie informatyzacji **Rejestru Zastawów Skarbowych** równolegle połączonej z likwidacją rejestrów prowadzonych w poszczególnych urzędach skarbowych.

7.1 Ordynacja podatkowa – ujednoczenie systemu rejestru zastawów skarbowych

Zgodnie z obecnymi regulacjami prawnymi naczelnicy US są zobligowani do prowadzenia odrębnych rejestrów zastawów skarbowych. Proponowane przez rząd zmiany mają wyeliminować dualizm systemu zastawów oraz zmniejszyć formalizm. Po modyfikacji przepisów Ordynacji podatkowej obecny Centralny Rejestr Zastawów Skarbowych zmieni nazwę na **Rejestr Zastawów Skarbowych**.

7.2 Nowy Rejestr Zastawów Skarbowych

Rejestr Zastawów Skarbowych po zmianach będzie prowadzony w formie elektronicznej. W drodze rozporządzenia Minister Finansów wskaże organ, który będzie zobligowany do prowadzenia oraz kierowania ewidencją.

Rejestr będzie udostępniany stronom zainteresowanym do wglądu oraz do wydruku za pośrednictwem Internetu po wpisaniu wymaganych danych. Udostępnione dane będą dotyczyć jedynie przedmiotu zastawu, nie będą odnosiły się do danych osoby zobowiązanej.

Ważne!

Osoba zainteresowana będzie mogła uzyskać (oraz wydrukować) informacje o:

- numerze wniosku wierzyciela;
- danych wierzyciela;
- wysokości kwoty zabezpieczenia zaległości (bądź zobowiązania);
- wysokości obciążenia rzeczy lub prawa zastawem skarbowym.

Najprawdopodobniej w dalszym ciągu pobierana będzie opłata za wydanie na wniosek osoby zainteresowanej uwierzytelnionego (choć początkowe założenia zakładały odstępianie od niej) wypisu z Rejestru Zastawów Skarbowych. Co ważne, wypis będzie można uzyskać w każdym organie podatkowym.

Sugerowane zmiany w oczach podatników powinny zostać odebrane jako pozytywne, bowiem ustawodawca dąży do ujednoczenia gromadzenia informacji w jednym rejestrze i tym samym do zmniejszenia zbędnej biurokracji.

8. Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania

Wśród nowelizacji Ordynacji podatkowej znajduje się dodanie **klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania**. Ma ona stanowić narzędzie walki z nieszczelnym systemem podatkowym, który w obecnym stanie umożliwia unikanie ponoszenia ciężarów podatkowych (szczególnie przez duże międzynarodowe firmy).

8.1 Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania – jaki ma cel?

Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania ma upoważniać organy skarbowe do samodzielnego określania zobowiązań podatkowych w sytuacjach, kiedy stwierdzą, że podatnik dokonał transakcji, która nie miała uzasadnienia biznesowego, a jej celem było uniknięcie zapłaty podatku lub obniżenie jego wymiaru. Będzie ona miała zastosowanie w przypadkach tzw. „**wehikułów podatkowych**”, czyli sztucznie tworzonych przez zagraniczne firmy bytów prawnych, które mają służyć wyłącznie uniknięciu zapłaty podatku.

8.2 Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania w kontekście polskim i europejskim

Temat **podwójnego opodatkowania** w krajach członkowskich Unii Europejskiej wzbudził zainteresowanie samej Komisji Europejskiej. Wydała ona zalecenie, by państwa UE wprowadziły ogólną zasadę, która dotyczyć będzie zwalczania nadużyć, w tym tzw. **agresywnego planowania podatkowego**.

Jeżeli chodzi o polskie prawodawstwo – klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania nie jest nowym tworem. Stosowne regulacje wprowadzono bowiem już w 2003 roku. Zostały one jednak uchylone wskutek wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2004 roku (sygn. akt K 4/03).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2004 roku (sygn. akt K 4/03)
(...) nadając organom podatkowym i organom kontroli skarbowej, przy rozstrzygnięciu sprawy podatkowej prawo do pominięcia skutków czynności prawnych, z dokonania których może dla podatnika płynąć korzyść w postaci obniżenia wysokości zobowiązania podatkowego, podwyższenia nadpłaty lub zwrotu podatku narusza zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP oraz narusza zasadę wolności działalności gospodarczej wyrażającą się w wolności układania swoich stosunków cywilnoprawnych, tj. art. 22 Konstytucji RP.

Co więcej, w uzasadnieniu wskazano, iż nie jest możliwe obejście przepisów prawa, jeżeli nie zawierają one norm wymagających określonych zachowań od podatnika, a jedynie uregulowania, które ustanawiają ich konsekwencje.

8.3 Projekt klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania

W kontekście wspomnianego wyroku TK bardzo ważne jest, by w nowym projekcie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania ustawodawca uwzględnił zawarte w nim postanowienia. Dodatkowo aby uniknąć skutków związanych z wejściem w życie omawianej klauzuli, postanowiono uwzględnić koncepcję tzw. **opinii zabezpieczającej**. Akt ten będzie zawierał przede wszystkim stanowisko administracji podatkowej odnośnie potencjalnych transakcji, do których może mieć zastosowanie omawiane obostrzenie prawne. Prawdopodobieństwo zastosowania klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania ma wzrosnąć dzięki niezależnemu panelowi eksperckiemu – Radzie do Spraw Unikania Opodatkowania.

Ministerstwo Finansów zaproponowało, żeby klauzula ta miała zastosowanie do wszystkich podatków, z wyjątkiem tych, które są pobierane przez samorządowe organy podatkowe. Ma ona objąć również zdarzenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz uczestnictwem w różnych podmiotach prawnych – np. spółkach kapitałowych.

Ważne!

Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania nie będzie miała zastosowania do zdarzeń:

- *na płaszczyźnie prawa rodzinnego i opiekuńczego,*
- *spadkobrania,*
- *czynności prawnych wykonujących orzeczenia sądowe lub*
- *dokonywanych w związku z takim orzeczeniem.*

Eksperti przewidują, iż wprowadzenie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania do polskiego ustawodawstwa wpłynie pozytywnie na uporządkowanie systemu prawa podatkowego, przez wyznaczenie granic dopuszczalnej optymalizacji podatkowej. Co więcej, dzięki niej ma dojść do wzmocnienia autonomii prawa podatkowego.

9. Właściwość urzędu skarbowego

Wśród modyfikacji proponowanych przez Ministerstwo Finansów znajdują się regulacje zarówno te małe, konkretyzujące określone kwestie, jak i duże, bardzo ważne dla ogółu podatników. Jedną z istotniejszych zmian dotyczy **przepisów regulujących właściwości miejscowe urzędu skarbowego**.

9.1 Właściwość miejscowa urzędu skarbowego – aktualny stan prawny

Według obecnych przepisów przy rozliczaniu podatku PIT odpowiednim urzędem jest ten, który jest **właściwy dla miejsca zamieszkania podatnika**. W zakresie podatku VAT pod uwagę trzeba wziąć urząd właściwy pod względem **miejsca wykonywania czynności, które są nim opodatkowane**.

9.2 Właściwość miejscowa urzędu skarbowego – projekt

W projekcie ustawy znajduje się propozycja przepisu, według której w przypadku błędnego ustalenia właściwości miejscowej US nie nastąpi uchylene decyzji. Jeśli decyzja zostanie zaskarżona, wówczas oceniana będzie jej merytoryczna prawidłowość. W zbiorze projektowanych zmian znalazła się jeszcze implementacja nowego, szczególnego trybu wyznaczania właściwości instytucji podatkowej pierwszej instancji do realizacji postępowania (np. kontrolnego). Szef resortu finansów dostanie możliwość wskazania naczelnika US, naczelnika urzędu celnego lub dyrektora izby celnej właściwego do wdrożenia kontroli i postępowania podatkowego, jeśli dana sprawa będzie związana z podmiotem znajdującym się pod właściwością miejscową kilku organów.

Nowelizacja Ordynacji podatkowej ma na celu zwiększenie „płynności” tych procesów oraz usprawnienie postępowań podatkowych i kontrolnych.

10. Urząd skarbowy uzyska dane od banku

Kluczową zmianą jest większy **dostęp fiskusa do poufnych danych bankowych**. Urzędy skarbowe mają obecnie bardzo ograniczony dostęp do tego rodzaju informacji. Warto dodać, że na dziś większe uprawnienia w tym zakresie ma zagraniczny fiskus, który od polskich banków może otrzymać bardziej rzetelne informacje.

10.1 Zmiany w rozszerzeniu dostępu do danych bankowych przez urzędy skarbowe

Rząd proponuje poszerzenie dostępu urzędów skarbowych do informacji posiadanych przez bank w Ustawie o zmianie ustawy Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw. Zwiększone uprawnienia mają dotyczyć takich zagadnień, jak **identyfikacja tytułów operacji finansowych oraz odbiorców i nadawców wpłat**.

Należy przy tym podkreślić, że podobnie jak dotychczas, informacje bankowe zostaną udostępnione urzędom skarbowym wyłącznie w toku postępowania podatkowego, jednak dopiero wówczas, kiedy niemożliwe będzie uzyskanie niezbędnych danych bezpośrednio od podatnika.

10.2 W jakim celu nastąpi rozszerzenie dostępu urzędów skarbowych do danych bankowych?

Zwiększony dostęp urzędów skarbowych do danych bankowych ma znacząco ograniczyć szarą strefę wpływów, która jest szczególnie widoczna w przypadku ukrywania dochodów oraz sprzedaży internetowej. Jak się okazuje, właśnie te dwie strefy są głównym powodem nowych regulacji.